

Bedreiging voor jonge bomen

De eikenspintkever

De eikenspintkever heeft het gemunt op pas geplante bomen die gevoelig zijn voor vochtstress. De kevers en hun larven maken gangen onder de schors waardoor de sapstroom stagneert en de boom doodgaat. In nieuwe wegbeplantingen kunnen zo vele bomen uitvallen.

Tekst Leen Moraal, Alterra
Beeld Leen Moraal, Maja Jurc,
M. Windemuller

De eikenspintkever *Scolytus intricatus* is een 2-3 mm lange kever met een zwart lichaam en roodbruine dekschilden. Het is een secundaire soort, dat betekent dat de kever zich alleen kan ontwikkelen in verzwakte of pas dode bomen. De belangrijkste waardplant is eik met uitzondering van de Amerikaanse eik. Ook tamme kastanje, iep, beuk en populier worden soms aangetast.

Levenswijze

De eikenspintkever overwintert als larve in de boom, vanaf medio april vindt de verpopping plaats. Van mei tot juni komen de eerste volwassen kevers via 2 mm ronde gaatjes tevoorschijn.

De jonge kevers leggen hun eitjes van mei tot september in halfdode eikentakken in bossen, houtwallen en wegbeplantingen. Ook vers gezaagd openhardhout is geschikt. Er is dus overal wel een besmettingsbron aanwezig.

De kever boort een 2 mm rond gaatje

in de schors van een jonge eik waaruit soms schuimend plantensap lekt. Onder de schors wordt een 1-3 cm lange moedergang dwars op de stam geknaagd waarin de eitjes worden gelegd.

Na twee weken komen de eitjes uit en de witte tot 4 mm lange pootloze larven vreten van het floëem, maar ze maken ook diepe groeven in het spinthout. De larvengangen lopen loodrecht op de moedergang in de lengterichting van de stam. Eerst mooi parallel naast elkaar, maar later lopen de 10-20 cm lange gangen kris-kras door elkaar. De larven overwinteren en de cyclus is rond. Er is één generatie per jaar.

Bestrijding

De laatste decennia lijken aantastingen veel vaker voor te komen dan vroeger. Komt het omdat er tegenwoordig vaker zware eiken worden geplant dan voorheen? Zijn die gevoeliger of moeten die anders worden nabehandeld?

Kevers en larven zijn zeer moeilijk te bestrijden omdat ze onder de schors zitten. De werkzaamheid van nematoden is weinig onderzocht. Zwaar aangetaste jonge bomen kan men beter verbranden om de keverpopulaties te verkleinen.

Een preventieve bestrijding is echter het belangrijkste. Zorg ervoor dat de bomen niet verzwakt raken. Daarbij is bijvoorbeeld de geschiktheid van de groeiplaats belangrijk, maar ook het verhinderen van uitdroging en bevroering van de wortelkluif. Daarnaast is de nazorg belangrijk, met name water geven.

Geef op lichte gronden wekelijks water in een gietkraag met 600-1.000 l/m² op jaarbasis. Meerdere kleine watergiften zijn daarbij beter dan weinig grote, watergifte is pas effectief vanaf 20 l/m². Vergeet ook geen water te geven in vakantieperiodes en houd het water geven 4-5 jaar vol op droge bodems. Verminder de wortelconcurrentie door het schoonhouden van de boomspiegels. <